

Szerző:

Cím:

Magyar Tudomány
1959. N. 30.

708

Néprajzi Múzeum (Szabadtéri)

1959.

Ankét a Magyar Tudományos Akadémián

a szabadtéri néprajzi múzeum megteremtéséről

Tegnap délelőtt érdekes, színvonalas vita színhelye volt a Magyar Tudományos Akadémia, ahol a magyar szabadtéri néprajzi múzeum életre-hívásával kapcsolatos problémák hangzottak el előadások és viták keretében.

Az elnöki megnyitó után,

amelyet Major Máté, egyetemi tanár, akadémiai levelező tag mondott, Gunda Béla egyetemi tanár, a néprajzi bizottság elnöke tartott előadást az ankét célkitűzéseiről.

— A hetven-nyolcvan évvel ezelőtt felvetett eszmék, gondolatok és eredmények ma is hatnak, alapot jelentenek a további munkához napjainkban — mondotta a többi között. Herman Ottó és Jankó János már a múlt század végén felvetették a szabadtéri múzeum eszméjét és különböző módon valószínűsítették meg, megelőzve a svéd Skanzent.

Gunda Béla előadásában hangsúlyozta, hogy az ankétnek egyik legnagyobb feladata felmérni az eddigi törekvéseket, továbbfejleszteni a szocialista tudományt, a néprajz széles igényeinek megfelelően.

A következő előadó Ortutay Gyula akadémikus, a Hazafias Népfront főtitkára méltányolta a szabadtéri néprajzi múzeum életre-hívását. E teremtő törekvésben — mint mondotta — nagy szerep vár a szakembereken kívül a Hazafias Népfontra, a megyék falvaira, ahol még őrzik a nép művészetének emlékeit. Hangsúlyozta azonban a születendő múzeum feladatai mellett, hogy célkitűzéseiben semmi esetre sem lehet talaja a romantikus historiáznak.

A magyar szabadtéri néprajzi múzeum elvi és gyakorlati kérdéseivel kapcsolatban Vargha László, a Műszaki Egyetem docense beszélt. Elmondotta, hogy a magyar néprajztudomány több mint fél-évszázados és állandóan visszatérő tudományos igénye népi műveltségünk lehető teljes egészét, természetes kereteivel, szemléltető muzeológiai rendszerbe foglalni, állandó kiállítás formájában bemutatni.

Előadásának további során részletesen ismertette a külföldön életre hívott szabadtéri néprajzi múzeumok történetét, munkáját, majd így folytatta:

— Az eddigi számos terv, javaslat és előterjesztés általában megegyezett abban, hogy a magyar szabadtéri néprajzi múzeum az ország fővárosában, vagy közvetlen környezetében, a Néprajzi Múzeum szervezési kiegészítéseként épüljön fel. Ezt az általános elvi álláspontot ma is egyedül helyesnek kell tartanunk. Más

kérdés azonban, hogy Budapesten, helyesebben Nagy-Budapesten hol lenne a legalkalmasabb — hosszú évtizedekre is, fejlődésében akadálytalanul alakítható — elhelyezés. A közel fél évszázad alatt a Városliget és a Margitsziget mellett állandóan visszatérő tervként ismertük a Népliget elhelyezésének a gondolatát. Az elmúlt években, újabb elgondolások és szorgalmazások révén a Zugliget, a Húvösvölgy egyik lankás területe, a Szépvölgy—Üjlaki-hegy és a Hármashatárhegy között — változatos tája mérült fel a szabadtéri néprajzi múzeum elhelyezésével kapcsolatosan.

Vargha László ezután arról beszélt, hogy a Magyar Tudományos Akadémia társadalom- és történelmi tudományok osztálya megkeresésére a budapesti városi tanács v. b. VIII. városrendezési és építészeti osztálya megbízásából a Budapesti Városépítészeti Tervező Vállalat Zöldterületi Műterme előtanulmány keretében foglalkozott a szabadtéri néprajzi múzeum elhelyezésének kérdésével. Az előtanulmány szerint a tervezett múzeum elhelyezésére legalkalmasabbnak a III. kerületi aranyhegyi kilátópontról északra és keletre fekvő változatos topográfiájú terület látszik. Ezen a területen a felföldi, a dombvidéki és az alföldi táji építészeti jellemző alkotásai, település formái, telek elrendezései megfelelő természetes keretbe kerülhetnek. Ezen a változatos topográfiájú területen, a terület északi dombos részén mintegy száznégyszáz hektárt biztosítottak, építési tilalom elrendelésével az új filmgyár részére, míg a keleti lapos terület, mint zöldterület áll védelem alatt.

Vargha professzor befejezésül elmondotta, hogy az elgondolások alapján ifjú Rimánóczy Gyula építész-mérnök Budapest területére, Puskás Tivadar építész-mérnök Tihanyban terveztek diplomaterveket. Mind a kettő általánosságában és részleteiben is kiváló terv, amely az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem középülettervezési tanszékén Weichinger professzor irányításával készült.

A mindvégig nagy érdeklődéssel kísért előadásokat konstruktív vita követte.

R. Farkas Klári